

SAIMAANNORPPA

Pusa hispida saimensis

LAJITIETOA

- saimaannorppa on norpan alalaji
- maailman uhanalaisin hylje; erittäin uhanalainen (EN)
- kanta noin 430–440 yksilöä [v. 2022]
- lisääntymiskykyisiä naaraita noin 120 yksilöä [v. 2021]

TUNTOMERKIT

- yksilöllinen kiehkurakuviointi, ei muutu elinaikana
- väritys harmaa, ruskea tai lähes musta
- pituus keskimäärin 130–145 cm
- paino keskimäärin 50–90 kiloa
- vastasyntyneen kuutin paino 4–5 kiloa
- kuutit vaaleanharmaita syntyessään, ei kiehkurakuvioita

RAKENNE

- eturäpylät ja kynnet: avantojen ja pesien kaivu
- vahvat takaräpylät ja lyhyt häntä: uintiliikkeet
- terävät pienehköt hampaat: kaloihin tarttuminen
- ihonalainen traani- eli rasvakerros: lämmittää talvella

AISTIT

- viiksikarva-aistilla aistii veden ja kalojen liikkeet
- vedessä hyvä [hämärä]näkö, pinnalla likinäköinen
- hyvä kuuloaisti, ei korvalehtiä
- hyvä hajuaisti, urosten petrolimainen haju

SAIMAANNORPPAN SUOJELU

LUONNONSUOJELULIIITON TAVOITTEET JA TOIMET

- **suotuisan suojelun tason saavuttaminen**
  - kannan moninkertaistaminen nykyisestä
- **kalanpyydyskuolemien lopettaminen**
  - kampanjointi norppaturvallisen kalastuksen puolesta, mm. norppaturvalliset Saimaa-katiskat
- **ilmastonmuutoksen aiheuttamiin uhkiin varautuminen**
  - apukinosten kolaus vähälumisina talvina, keinopesät
- **ihmislähtöisen häiriön estäminen**
  - omien rantakohteiden rauhoittaminen suojelualueiksi
- **valistus-, tiedotus- ja ympäristökasvatustyö**
  - yleisötapahtumat, talkoot, viestintä, norppaoppitunnit
- **yhteistyö tutkijoiden kanssa ja lainsäädännöllinen vaikuttaminen** (mm. työryhmiin osallistuminen)

www.sll.fi/saimaannorppa

www.facebook.com/saimaannorppa

OSALLISTU SAIMAANNORPPAN SUOJELUUN

- ➔ **kalasta Saimaalla vain norppaturvallisilla pyydyksillä** (vieheet, mato-onget, pilkit, tiukkanieluiset katiskat)
- ➔ **osta kalaa, joka on pyydetty norppaturvallisesti** (nuotta, trooli, norppaturvallinen rysä, tiukkanieluinen katiska)
- ➔ **suo norpille rauha pesimä- ja karvanvaihtoaikaan:** älä lähesty rantakinoksia tai kivellä olevaa norppaa
- ➔ **ota kantaa ja vaikuta** norpan puolesta, **jaa tietoa**
- ➔ **tee vapaaehtoistyötä** norpan hyväksi
- ➔ **torju ilmastonmuutosta** arjen valinnoillasi
- ➔ **suojele Saimaata**
- ➔ **lahjoita rahaa** norpansuojeluun

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Esite on julkaistu Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa (Our Saimaa Seal LIFE, LIFE19 NAT/FI/000832), joka on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

Kuvat: Juha Taskinen. Tekstit: Jannika Paananen. Kartta: Marjaana Kovanen. Taitto: Hanne Kosonen. Suomen luonnonsuojeluliitto ry, 2023.

Erittäin uhanalainen SAIMAANNORPPA

Suomen Luonnonsuojeluliitto

SAIMAANNORPAN ELINTAVAT

- elää vain Saimaalla, osapopulaatiot eri puolilla Saimaata
- kotipaikkauskollinen, pesii vuosittain samoilla seuduilla
- etenkin nuoret yksilöt liikkuvat pitkiä matkoja
- viettää elämästään noin 60–80 % veden alla
- voi sukeltaa pisimmillään jopa 20 minuuttia
- elinikä keskimäärin noin 20 vuotta
- aikuinen vaihtaa karvan vuosittain keväällä
- sukukypsä 4–6-vuotiaana
- naaras synnyttää kuutin lumipesään helmi–maaliskuussa
- ravintona pienet parvikalat [ahven, särki, muikku, kuore, kiiski]

SAIMAANNORPAN LEVINNEISYYSALUE

● Saimaannorpan keskeiset pesimäalueet*

● Saimaan alueet, joilta poikaspesiä ei ole viime vuosina löytenyt

SAIMAANNORPPAA UHKAAVAT TEKIJÄT

KALANPYYDYKSET

Kalanpyydykset, erityisesti verkot ja löysänieluiset (yli 15 cm leviävät) katiskat, ovat merkittävä uhka. Kaikenlaiset verkot ovat norpille vaarallisia vuodenajasta ja norppien iästä riippumatta. Nykyiset kalastusrajoitukset norppien suojaksi eivät riitä turvaamaan kannan vakaata kasvua.

IHMISLÄHTÖINEN HÄIRIÖ

Rantarakentaminen kaventaa saimaannorpille soveltuvia pesimäalueita. Liikkuminen norppa-alueilla pesimä- ja karvanvaihto-aikaan aiheuttaa häiriötä, sillä norppa on tuolloin arka. Emon paetessa pesästä poikasen imetys häiriintyy, ja kivetä paetessa karvanvaihto keskeytyy.

VEDENPINNAN VAIHTELU

Jos Saimaan vedenpinnan taso vaihtelee suuresti jääpeitteen aikana, voi se vaarantaa norpan pesinnän. Vedenpinnan noustessa paljon vesi tulvii pesiin, ja vedenpinnan laskiessa pesät voivat romahtaa ennen aikaisesti.

ILMASTONMUUTOS

Norppien pesintä on riippuvaista lumesta ja jäästä. Leudot talvet ja lumikinosten puute voivat aiheuttaa pesäpoikaskuolleisuutta, sillä pesässä pieni kuutti on parhaiten suojassa kylmältä ja petoeläimiltä. Pesät voivat romahtaa ennen aikaisesti lämpenevässä säässä.

KANNAN PIENI KOKO JA HAJANAISUUS

Norpat elävät pieninä geneettisesti eriytyneinä osapopulaatioina eri puolilla Saimaata. Samat yksilöt pesivät vuosittain samoilla alueilla. Saimaannorppien geneettinen monimuotoisuus vähenee jatkuvasti, ja sukusiittoisuus on merkittävä uhkatekijä.

SATTUMA

Yllättävät tautiepidemiat voivat aiheuttaa uhkan harvalukuiselle norpalle. Toisaalta monen uhkan samanaikaisuus, kuten useat kalanpyydyskuolemat ja epäonnistunut pesintä, voi koitua norpan kohtaloksi.

*kuuttien suojaksi asetetut keväiset verkkokalastusrajoitukset 15.4.–30.6. (muikkuverkot 15.4.–20.6.) sekä ympärivuotinen muiden vaarallisten pyydysten kielto voimassa alueella